

Трудове право та право соціального забезпечення.

Кучма О. Л.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права

та права соціального забезпечення

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м.Київ, Україна

СТРАХОВИЙ РИЗИК ЗА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВИМ ДЕРЖАВНИМ СОЦІАЛЬНИМ СТРАХУВАННЯМ У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (надалі – Закон) визначено страховий ризик за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності як обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг згідно з цим Законом.

Дане визначення є досить дискусійним, враховуючи перелік суб'єктів та умову, за якої вони можуть отримати матеріальне забезпечення і соціальні послуги.

Даним визначенням передбачені дві категорії суб'єктів соціального страхування: застраховані особи та члени її сім'ї; одна із умов отримання матеріального забезпечення та соціальних послуг: тимчасова втрата засобів існування.

Визначимо, які види матеріального забезпечення та соціальних послуг передбачені у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Відповідно до статті 20 Закону надаються наступні види матеріального забезпечення та соціальних послуг:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);

- 2) допомога по вагітності та пологах;
- 3) допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);
- 4) оплата лікування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм.

Аналізуючи умови отримання та суб'єктів соціального страхування, які можуть отримати вищезгадані види матеріального забезпечення та соціальних послуг, приходимо до висновку, що такий суб'єкт соціального страхування як член сім'ї застрахованої особи може отримати тільки один вид матеріального забезпечення, а саме: допомогу на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві).

Статтею 27 Закону чітко визначено право на допомогу на поховання.

Допомога на поховання надається у разі смерті застрахованої особи, а також членів сім'ї, які перебували на її утриманні:...

Допомога надається застрахованій особі, члену її сім'ї або іншим юридичним чи фізичним особам, які здійснили поховання.

Таким чином, законодавець встановив дві обставини, з настанням яких член сім'ї застрахованої особи може отримати матеріальне забезпечення (допомогу на поховання):

- 1) смерть застрахованої особи;
- 2) здійснення членом сім'ї застрахованої особи поховання застрахованої особи.

При цьому, така обставина, як тимчасова втрата засобів існування члена сім'ї застрахованої особи (про яку зазначено у визначенні страхового ризику за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності) не має жодного правового значення та ніяким чином не впливає на право члена сім'ї застрахованої особи отримати допомогу на поховання.

Також аналізуючи суб'єктів соціального страхування у визначенні страхового ризику за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і суб'єктів-одержувачів допомоги на поховання, приходимо до

висновку, що у визначенні не враховано всіх суб'єктів-одержувачів, а саме: інших юридичних і фізичних осіб, які здійснили поховання.

Також, недоречно у визначенні страхового ризику застосовано словосполучення «надання соціальних послуг», яких потребує застрахована особа та члени її сім'ї.

Застрахована особа та члени її сім'ї не потребують надання соціальних послуг, та і відповідно до Закону не наділені повноваженнями надавати соціальні послуги. Враховуючи те, що вищезазначені суб'єкти не є надавачами соціальних послуг, а можуть бути, у випадках визначених Законом, одержувачами соціальних послуг, необхідно замість словосполучення «надання соціальних послуг» зазначити «отримання соціальних послуг».

Враховуючи вищевикладене, пропоную в п.13. ч.1 ст.1 Закону надати наступне визначення страхового ризику за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – обставина, згідно з цим Законом, внаслідок якої застрахована особа може тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або отримання соціальних послуг, а також обставина, згідно з цим Законом, внаслідок якої застрахована особа, члени її сім'ї або інша особа здійснила поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві).